

نماینده حزب «دموکراتیک خلق‌ها» در اروپا در گفت‌وگوبا «شرق»:

راه‌حل نظامی برای مسئله کردی وجود ندارد

نوژن اعتضاد السلطنه

بیش از دو دهه است که امکان بازگشت به ترکیه را نداشته است. همواره از حقوق کردها برای حق تعیین سرنوشت دفاع می‌کرد و به‌همین دلیل چندین‌بار در اروپا بازداشت شده است؛ ازجمله در سال ۲۰۰۷ میلادی در آلمان ازسوی پلیس اینترپل و در سال ۲۰۰۹ میلادی در اسپانیا. اما این بازداشت‌ها او را از ادامه فعالیت سیاسی در دفاع از حقوق کردها باز نداشته‌اند. «ایوب دورو»، نماینده حزب «دموکراتیک خلق‌ها» در اروپا، که روابط گسترده‌ای با احزاب چپ اروپایی دارد، مانند «صلاح‌الدین دمیرتاش»، رهبر حزب، انگشت اتهام را به سوی دولت عدالت و توسعه نشانه گرفته و معتقد است آنکارا خواستار ادامه مذاکرات صلح با کردها بوده‌وپرزه حزب «کارگران کردستان» (پ‌ک‌ک) نیست. او در گفت‌وگو با «شرق»، از تحولات ترکیه و منطقه گفت:

«برخی از منتقدان می‌گویند حزب دموکراتیک خلق‌ها حزبی کردی با هدفی قومیتی است و نمی‌تواند به سمت تشکیل حزبی فراگیر حرکت کند. نظر شما دراین‌باره چیست؟ نخست آنکه حزب ما حزبی است که همه هویت‌های قومیتی، مذهبی و دینی را در ترکیه نمایندگی می‌کند. ما کردها، ترک‌ها، اعراب، آسوری‌ها، ارمنی‌ها، کلدانی‌ها، سنی‌ها، علوی‌ها، ایزدی‌ها و مسیحیانی را در حزب و در پارلمان به عنوان نمایندگان ما در منطقه کردی و ترکی ما داریم. «صرف‌نظر از جنبش‌های اجتماعی، شما چه اهمی برای اعمال فشار بر دولت ترکیه برای رسیدن به خواسته‌های خود دارید؟

ما با جنبش‌های اجتماعی و همچنین همه کمیسیون‌های پارلمانی تشکیل‌شده در پارلمان ترکیه، ازجمله کمیسیون روابط خارجی همکاری می‌کنیم. ما در نهادهای اروپایی فعال هستیم. ازجمله در ناتو و از طریق نمایندگان مجلس کارها را پیش می‌بریم. «آقای دمیرتاش گفته بود حزب دموکراتیک خلق‌ها در انتخابات اخیر رسانه قابل‌توجهی در اختیار نداشت. چگونه ضعف خود در این حوزه را در مقایسه با سایر احزاب جبران می‌کنید؟ به یاد داشته باشیم که همه رسانه‌های جمعی در ترکیه هوادار دولت هستند. هرگونه مخالفتی علیه دولت در رادیو و تلویزیون‌ها و روزنامه سانسور می‌شوند. هیچ‌کسی نمی‌تواند مدعی شود در ترکیه آزادی رسانه وجود دارد. وضعیت هیچ رسانه از سوی اتحادیه اروپا و ایالات متحده مورد انتقاد قرار گرفته است. به عنوان یک بدیل، ما به طور گسترده از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنیم حتی باوجود آنکه این موضوع از سوی دولت با محدودیت‌هایی مواجه شده است، اما ما مقاومت می‌کنیم.

«به‌تازگی، حزب «اتحادیه دموکراتیک» در مسکو دفتری را افتتاح کرد و روسیه نیز از آقای دمیرتاش برای سفر به آن کشور دعوت کرده است. برخی می‌گویند این موضوع نشان‌دهنده روابط گسترده حزب شما با روسیه است. نظر شما دراین‌باره چیست؟

ما می‌خواهیم با همه کشورهای پیرامونی‌مان روابط داشته باشیم. در این چارچوب، هیأت‌های مختلف را به کشورهای متفاوت ازجمله ایالات متحده آمریکا، کشورهای عضو اتحادیه اروپا و روسیه فرستاده و جلسات متعددی را برگزار کرده‌ایم. در طول این جلسات، ما درباره وضعیت فعلی در کردستان ترکیه و سوریه صحبت کرده و دیدگاه‌هایمان را ارائه داده‌ایم.

«ارزیابی شما درباره روند مذاکرات صلح میان کردها و دولت ترکیه در ماه‌های آینده چیست؟ حملات اخیر نیروهای ارتش دولتی ترکیه چه تأثیری بر روند مذاکرات در سوریه خواهد داشت؟

مبارزه در بخش از کردستان بر سایر بخش‌ها نیز تأثیرگذار خواهد بود، چراکه کردها یک ملت واحد هستند و با وجود مرزهای موجود میان آنها، آنان زبان، فرهنگ، تاریخ و سرزمین مشترکی دارند گرچه سرزمین ما از سوی فرانسه و بریتانیا در جریان توافق سایکس-پیکو براساس منافع آنها جدا شد اما هنوز هم کشور ما باقی مانده است. ما با همه جریانات و سازمان‌های کردی در ارتباط هستیم. موضع سیاسی کنونی ترکیه علیه کردها در سوریه تأثیری منفی بر راه‌حل سیاسی احتمالی برای مسئله کردی در ترکیه دارد. آنکارا نمی‌تواند از سویی با ترکیه در ترکیه حاضر نشود و از سوی دیگر، در سوریه با آنان بجنگد. بنابراین باید با چشم‌اندازی جهانی به موضوع نگاه کرد و این راه‌حل درست پذیرش حق کردها برای تعیین سرنوشت است. حق تعیین سرنوشت حقی مشروع است که سازمان‌ملل متحد آن را به رسمیت شناخته و اتفاقا ترکیه نیز آن را امضا کرده است. بااین‌حال، دولت کنونی ترکیه حاضر شده خود را در جنگ علیه کردها در آن کشور قرار دهد. در این جنگ ترکیه از همه سلاح‌های عراق ازجمله بالگرد، جنگند، تانک و سایر نیروهای ارتشی خود علیه جمعیت غیرنظامی در هر زمان ممکن استفاده می‌کند؛ به‌ویژه در شهرهای کردنشین و نواحی‌ای چون یوسکوا، سور، سیلوان، جیزره، سیرکان، نسبیین. تصاویری که از نواحی کردنشین در ترکیه می‌آیند شبیه وضعیت آن مناطق در جریان جنگ جهانی دوم هستند. با توجه به این موضوع چهره‌های دانشگاهی ترکیه نیز اظهار کرده‌اند خواستار راه‌حل صلح‌آمیزی برای مسئله کردی هستند. درنتیجه ما نمی‌توانیم درباره روند صلح در ترکیه در حال حاضر صحبت کنیم. ما دربارۀ اعضای حزب دموکراتیک خلق‌ها، ما هنوز هم روند صلح را به رسمیت می‌شناسیم. چراکه فکر می‌کنیم راه‌حل نظامی برای مسئله کردی وجود ندارد.

«به‌تازگی جوایب، معاون رئیس‌جمهوری آمریکا، حمایت خود را از حملات ترکیه علیه کردها در آن کشور اعلام کرد و آن را تلاش دولت ترکیه برای تأمین امنیت و ثبات خود خواند. موضع و نظر شما در قبال نظرات بایدن چیست؟ مسئولیت‌گفته‌های مقام‌های آمریکایی درباره ترکیه و اقدامات آن برعهده خود آنهاست. همان‌گونه که پیش‌تر اشاره کردم، راه‌حلی نظامی برای مسئله کردی وجود ندارد. دولت ترکیه برای دو سال خود مذاکرات صلح را با حزب کارگران کردستان (پ‌ک‌ک) انجام داد و آمریکا چندین‌بار از مذاکرات صلح میان دولت ترکیه و پ‌ک‌ک حمایت کرد. درنتیجه، ما می‌توانیم بگوییم آمریکا می‌داند راه‌حل نظامی برای مسئله کردی وجود ندارد. ما دارای روابط گسترده با چندین حزب سیاسی، دولت و سازمان هستیم و دیدگاه‌های خود را ارائه می‌دهیم و خواستار دموکراتیزه‌شدن منطقه و گسترش ایده‌هایمان در سرتاسر خاورمیانه هستیم.

«در نخستین بمب‌گذاری‌ها در ترکیه بسیاری از جوانان حزب دموکراتیک خلق‌ها و فعالان سوسیالیست هدف حمله تروریست‌ها قرار گرفتند. آقای دمیرتاش نیروهای امنیتی را متهم اصلی این حملات دانست. ارزیابی حزب دموکراتیک خلق‌ها درباره حملات اخیر تروریستی در استانبول و آنکارا چیست؟ ما به عنوان حزب دموکراتیک خلق‌ها، همه عملیات تروریستی علیه شهروندان‌مان را محکوم می‌کنیم. در ترکیه، بسیاری از حملات تروریستی علیه

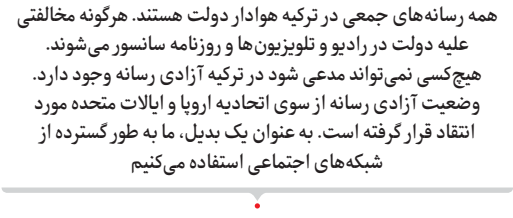
فعالان و طرفداران حزب ما و دفاترمان از سوی داعش در همکاری با دستنگاه امنیتی ترکیه سازماندهی شده‌اند. بمب‌گذاری‌ها در دیاربکر، سوروج و آدانا علیه دفاتر حزبی ما و اعضایمان بودند. عاملان این حملات به دست عدالت سپرده نشده‌اند. اگرچه برخی از اعضای داعش در ارتباط با آن دستگیر شده‌اند، اما سازمان‌هاندگان اصلی بازداشت نشده‌اند، چراکه بسیاری از آنان وابسته به دولت ترکیه هستند.

«روزنامه‌های حامی دولت ازجمله «صبح» از حزب دموکراتیک خلق‌ها به عنوان جناح سیاسی «پ‌ک‌ک» یاد می‌کنند. نظر شما دراین‌باره چیست؟ روابط شما با پ‌ک‌ک چگونه است؟

ما هیچ ارتباط سازمانی‌ای با پ‌ک‌ک نداریم این درست است که نمایندگان مان به‌ویژه در روند مذاکرات صلح با نمایندگان دولت از سویی و با آقای «عبدالله اوچالان»، رهبر پ‌ک‌ک که اکنون در زندان است، دیدار کرده‌اند. ما همچنین با رهبران پ‌ک‌ک در کوهستان‌های قندیل نیز ملاقات داشته‌ایم. حزب دموکراتیک خلق‌ها همواره از روند مذاکرات صلح حمایت می‌کند درنتیجه‌ما از هر دو طرف پ‌ک‌ک و دولت ترکیه می‌خواهیم آتش‌بس متقابل را برقرار کنند و به روند مذاکرات صلح بازگردند. موضع ما در آمریکا و اتحادیه اروپا مورد حمایت قرار گرفته است. بااین‌حال، بار دیگر دولت ترکیه تلاش می‌کند مشکل را از طریق استفاده از قوه قهریه حل کند. نظر ما این است در صورتی‌که دولت اردوغان به رویه کنونی ادامه دهد خود باعث زوال دولتش خواهد شد مانند دولت‌های قبلی ترکیه.

«حزب دموکراتیک خلق‌ها، دولت ترکیه را علت اصلی وضعیت کنونی در کشور می‌داند. بااین‌حال، واقعیت آن است که به‌نتیجه‌رسیدن مذاکرات صلح به رونق بیشتر اقتصاد ترکیه و جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی بیشتر می‌انجامد. چرا دولت نخواهد برای سود اقتصادی خود که شده مذاکرات به نتیجه برسد؟

طبق نظرسنجی‌های عمومی پیش از انتخابات هفتم ژوئن گذشته که ما به عنوان یک حزب و نه با نامزدهای مستقل در آن شرکت کردیم، به مدد روند صلح تأثیر مثبتی بر اپوزیسیون دموکراتیک در ترکیه و کردها گذاشته شد و حزب ما بیش از ۸۰ کرسی را در پارلمان از آن خود کرد و حزب «عدالت و توسعه» از اکثریت موردنیاز برای تشکیل دولت تک حزبی بازماند. زمانی که حزب عدالت

و توسعه درک کرد صلح و رقابت دموکراتیک در جهت منافع آن حزب نیست، موضع خود را به طور کامل تغییر داد و سیاست جنگ‌طلبانه را در پیش گرفت. اردوغان به طور رسمی اعلام کرد روند صلحی وجود ندارد. او گفت چیزی به نام مسئله کردی و مذاکرات صلح به‌هیچ‌وجه وجود خارجی ندارد. او پس از آن سیاست جنگ خود را آغاز کرد. بسیاری از اقدامات او تحریک‌آمیز بودند. از جمله بمباران مواضع پ‌ک‌ک ازسوی جنگنده‌های ترکیه و بسیاری از رهبران حزب ما نیز بازداشت شدند و بیش از ۱۸۰ دفتر ما هدف حملات قرار گرفتند. دو روز پیش از انتخابات، دو بمب ازسوی داعش با همکاری با دولت در جریان کارزار انتخاباتی در دیاربکر منفجر شدند که جان چهار نفر را گرفتند و حدود ۴۰۰ نفر را مجروح کردند. با این حملات، اردوغان به شکلی زیرکانه نظر مساعد ملی‌گرایان افراطی دست راستی عضو حرکت ملی را نیز به سوی خود جلب کرد.

«علت اصلی اینکه حزب دموکراتیک خلق‌ها برنامۀ جامعی را در حوزه سیاست خارجی ارائه نداده چیست؟

ما دارای سیاست خارجی جامعی در قبال خاورمیانه، اروپا و ایالات متحده هستیم. ما کمیسیون‌های مختلفی را در درون ساختار حزبی‌مان داریم که پیشینه اطلاعات و طرح‌های سیاست‌گذاری را برای حزب ارائه می‌دهند. هدف سیاست‌گذاری ما برای خاورمیانه دستیابی به دموکراسی، آزادی و همزیستی مسالمت‌آمیز مردم در منطقه است. به عنوان حزب، ما از حق تعیین سرنوشت مردم حمایت می‌کنیم و در این راستا مانده کردها، از حق تعیین سرنوشت ملت فلسطین نیز حمایت می‌کنیم. ما به لزوم روابط اقتصادی میان کشورها و ملت‌ها باور داریم. بااین‌حال، منافع دولت‌ها نباید مانعی بر سر آزادی و صلح باشد.

«برخی از منتقدان باور دارند که به‌دلیل وجود فعالان چپ رادیکال در حزب دموکراتیک خلق‌ها، رویکرد اقتصادی حزب شما تندروانه است و برای

اقتصاد ترکیه مناسب نیست. نظر شما در این‌باره چیست؟

به عنوان یک حزب باور داریم که اقتصاد سرمایه‌داری راه‌حلی برای ترکیه نیست. ما برای یک اقتصاد مختلط مبارزه می‌کنیم که در مقابل تخریب محیط زیست بایستد و از همکاری منطقه‌ای حمایت می‌کنیم. ما خواستار محدودشدن تأثیر منفی سرمایه‌داری لجام‌سیخته هستیم. «احزاب چپ رادیکال اروپایی از جمله «سب‌ریزا» و «بودموس» اصلی‌ترین حامیان حزب دموکراتیک خلق‌ها در اتحادیه اروپا هستند. آیا فکر نمی‌کنید ارتباط با احزاب چپ اروپایی از قدرت تعامل‌تان با سایر احزاب می‌کاهد؟ ما از اعضای حزب سوسیال‌دموکراتیک اروپایی در سطح اروپایی هستیم و عضو انترناسیونال سوسیالیست در سطح بین‌المللی به شمار می‌آییم. در اتحادیه اروپا ما با تمام احزاب از سوسیال‌دموکرات‌ها تا احزاب سبز، لیبرال و چپ ستی در ارتباط هستیم و همچنین جلسات مداومی را با وزرای خارجه کشورهای عضو اتحادیه اروپا داریم.

«رویکرد حزب شما در قبال عضویت ترکیه در اتحادیه اروپا چیست؟ ارزیابی شما درباره دیدار اخیر «احمد داووداوغلو» نخست‌وزیر سابق ترکیه، با مقام‌های اروپایی بر سر سیاست‌های مهاجرتی چیست؟

ما از عضویت ترکیه در اتحادیه اروپا حمایت می‌کنیم. بااین‌حال، پیش از آن باید انطباق با اصول دموکراسی، آزادی و حاکمیت قانون صورت گیرد. همچنین باید حق خودمختاری منطقه‌ای و محلی نیز به رسمیت شناخته شود. ما از نگرش اتحادیه اروپا در قبال ترکیه انتقاد کرده‌ایم که صرفا به مسئله مهاجران محدود شده است. اروپا باید فشار بیشتری بر ترکیه برای پذیرش اصول پایه‌ای اتحادیه اروپا وارد کند.

«آچرا با حزب «جمهوری خواه خلق» ائتلاف نمی‌کنید؟ حزب جمهوری‌خواه خلق از جمله‌های سوسیال‌دموکراسی بسیار فاصله دارد. آن حزب رویکرد ملی‌گرایانه‌ای نسبت به مسئله کردی و اقلیت‌ها در ترکیه دارد. در نتیجه، ما نمی‌توانیم در بلندمدت با یک حزب ملی‌گرا و کمالیست به‌خوبی کار کنیم.

«آروند گفت‌وگوها میان حزب دموکراتیک خلق‌ها و

دولت ترکیه درباره آقای عبدالله اوچالان در حزمه‌های است؟ آیا فکر می‌کنید دولت ترکیه هنوز هم باور دارد که از تهدیدی برای ترکیه است؟ در دوسال‌وینم گذشته دولت ترکیه با مشارکت حزب ما مذاکراتی را با رهبران کردی از جمله آقای اوچالان انجام داده است. متأسفانه روند مذاکرات از سوی حزب عدالت و توسعه مختل شد. درحال‌حاضر نیز آقای اوچالان نفوذ بالایی بر کردها در کل کردستان دارد. او رهبر پ‌ک‌ک و بازگری قدرت‌مند است. آزادی او می‌تواند سبب شود راه‌حلی صلح‌آمیز برای مسئله کردستان حاصل شود.

«دلیل اصلی موفقیت حزب عدالت و توسعه را در انتخابات اخیر چه می‌دانید؟

حزب عدالت و توسعه از تمام ابزارهای موجود در مبارزات انتخاباتی استفاده کرده است از جمله سازماندهی بالا، اقدامات فسادبرانگیز و تقلب‌های انتخاباتی و ارعاب در مکان‌های مختلف توسط رسانه‌های دولتی و خصوصی‌ای که در اختیار دارد. آن حزب همچنین ساندمان‌های تروریستی از جمله داعش و برخی از سازمان‌های فاشیستی ترکیه را علیه ما بسیج کرده و مرتکب جنایاتی شده است.

«برخی معتقدند آنکارا- واشنگتن درباره اولویت‌های‌شان در قبال بحران سوریه با یکدیگر اختلاف نظر دارند. درحالی‌که ایالات متحده اولویت را مبارزه علیه داعش قرار داده است، اولویت اصلی ترکیه مبارزه علیه دولت دمشق و کردهاست. نظر شما چیست؟

همان‌طور که شما گفتید منافع ترکیه، ایالات متحده و کردها با یکدیگر ناسازگار هستند. ترکیه تلاش می‌کند از هر طریقی که ممکن است از استقلال کردستان خودداری کند. برای این هدف، سازمان‌هایی چون داعش، احرارالشام و جبهه النصره و بخشی از ارتش آزادی‌بخش سوریه را مورد حمایت قرار می‌دهد. شما می‌توانید به طور آشکار تمایلات ضدکردی آنان را در این نمونه‌ها و موارد ببینید. کردها حمایت‌های نظامی‌ای از ایالات متحده و جمعیت‌های سیاسی از روسیه دریافت کرده‌اند چراکه آنان در مقابل تهاجم داعش قرار دارند و در برخی موارد در محاصره هستند. کردها نیروی مهمی برای دموکراسی هستند و جبهه دموکراتیک مهمی را با گروه‌های مخالفی از پیشینه‌های قومی و مذهبی مخالف در سوریه تشکیل می‌دهند. آنان خواستار راه‌حلی فدرال برای کل سوریه هستند که ترکیه به طور کامل با آن مخالف است. در نتیجه، تلاش می‌کند از دستکاری به چنین راه‌حلی از طریق متحد خودداری کند. برای این سیاست، ترکیه تلاش می‌کند آمریکا، ایران و سایر کشورها را متقاعد کند که جبهه‌ای ضدکردی تشکیل دهند. با این حال، من بر این باورم که روسیه و آمریکا تنش و نزاعی جدی با ترکیه بر سر سیاست‌گذاری‌های‌شان در قبال سوریه دارند.

«موضع حزب دموکراتیک خلق‌ها درباره بحران سوریه چیست؟ ما نیازمند گفت‌وگو میان تمام نمایندگان از تمام اقوام و گروه‌های سوری در سوریه برای رسیدن به یک راه‌حل سیاسی برای منازعه سوریه هستیم و باید با تمام سازمان‌های تروریستی مبارزه کنیم. تشکیل یک فدراسیون دموکراتیک می‌تواند بهترین راه‌حل باشد.

«به نظر می‌رسد آقای «مسعود بارزانی» رئیس اقلیم کردستان عراق، با ترکیه بر سر سرکوب پ‌ک‌ک موافقت کرده است. نظر شما دراین‌باره چیست؟ روابط حزب دموکراتیک خلق‌ها با او چیست چگونه است؟ دولت ترکیه بر حجم سرکوب و کشتار در مناطق کردنشین افزوده است و این کار را با استفاده از تمام نیروهای نظامی انجام می‌دهد. شهرهایی چون سور، جیزره و سیلویی همگی به‌وسیله تانک‌ها و با استفاده از تسلیحات سنگین تخریب شده‌اند. بیش از ۴۰۰ هزار شهروند کرد خانه‌هایشان را از دست داده‌اند و در کشور خودشان تبدیل به پناجو شده‌اند. پ‌ک‌ک خواستار بازگشت به مذاکرات صلح است. مشکل آن است که دولت تمایلی به این موضوع ندارد. دولت نیروهای نظامی و امنیتی را برای جنگ علیه کردها و مقاومت آنان سازماندهی کرده است. این یک واقعیت است. به عنوان حزب دموکراتیک خلق‌ها، ما دارای روابط با تمام احزاب کردی از جمله حزب «موکرات کردستان» عراق هستیم. ما تلاش می‌کنیم همکاری میان احزاب کردی را تقویت و زمینه آن را فراهم کنیم. با این حال، متأسفانه حزب دموکرات کردستان روابط سیاسی و نظامی عمیقی با حزب عدالت و توسعه دارد. این موضوع تلاش‌های ما و امکان موفقیت آن را پیچیده‌تر می‌کند. ما حق تعیین سرنوشت را برای همگان به رسمیت می‌شناسیم. در صورتی‌که بخشی از کردستان بخواهد استقلال پیدا کند، ما از تصمیم آنان حمایت خواهیم کرد. ما خواستار حق حکومت بر خود در سرتاسر کردستان هستیم.

«در درگیری‌های اخیر در استان‌های کردنشین چه کسی روی مردم آتش گشود؟ پلیس، نیروهای امنیتی یا ارتش ترکیه؟

تمام نهادهایی که ذره‌ذره بخشی از دولت یا در حال کار با دولت هستند. در نتیجه، دولت مسئول تحولات مذکور است.

یک مفهوم

کابوس ترک اتحادیه اروپا

زمانی که اسکاتلندی‌ها در سپتامبر سال ۲۰۱۴ رف Randolph استقلال خود را برگزار کردند، رهبران ملی‌گرا از این اتفاق به‌عنوان فرصتی بی‌همتا برای بریدن پیوند ۳۰۰ ساله بین اسکاتلند و انگلیس یاد کردند. اما کمتر از دو سال پس از اینکه اسکاتلندی‌ها ماندن در بریتانیا را انتخاب کردند، روح جدایی یک‌بار دیگر بر سبزه‌های خرمی که در سراسر جزیره انگلیس گسترده شده‌اند، نمایان شده است. این‌بار اما علت، رف Randolph دیگری است که طی آن انگلیسی‌ها به ماندن یا ترک اتحادیه اروپا رای می‌دهند. اگر مردم این کشور به جدایی از این اتحادیه رای دهند، رهبران ناسیونالیست اسکاتلندی آن‌طور که گفته‌اند یک‌بار دیگر برای جدایی اسکاتلند از بریتانیا تلاش می‌کنند تا بتوانند اسکاتلند را در اتحادیه اروپا حفظ کنند. این رهبران این‌بار نیاز گمان می‌کنند که پیروز خواهند شد. «الکس سالموند»، رهبر جنبش استقلال اسکاتلند در سال ۲۰۱۴ و نماینده فعلی این منطقه در پارلمان انگلیس، در این‌باره می‌گوید: خارج‌کردن اسکاتلند از اتحادیه اروپا مطابق با خواست ما نیست و نتیجه ملموسی خواهد داشت. در این سناریو به گفته سالموند، اسکاتلندی‌ها بار دیگر طی دو سال آتی رف Randolph استقلال برگزار خواهند کرد و این‌بار قطعاً جواب «بله» خواهد بود.

خروج انگلیس از اتحادیه اروپا به‌عنوان اولین کشوری که خروج از این اتحادیه ۲۸ عضوی را در نظر گرفته، این کشور را در معرض مخاطرات متعددی قرار می‌دهد. ازجمله این مخاطرات می‌توان واردشدن شوک به اقتصاد جهانی، گسستگی در ائتلاف کشورهای غربی و تغییر در سیاست‌مداران عالی‌انگلیس بر برشمرد. جدایی از اینها وجود «بریتانیای کبیر» نیز در معرض تهدید قرار می‌گیرد. اما احتمال خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا و در پی آن آغاز دوباره مارتان جدایی اسکاتلند از این کشور نشان می‌دهد استراتژی کامرون تا چه میزان ناکارآمد است. «منزیس کمپبل»، یکی از اعضای قدیمی اسکاتلندی پارلمان که از ابقای اسکاتلند در مرزهای بریتانیا و ماندن انگلیس در اتحادیه اروپا حمایت می‌کند، معتقد است: برای اینکه پاسخ به سؤالات ماهوی بالا درباره بریتانیا نسل‌ها دوام یابند ۶۰ درصد آرای رف Randolph مورد نیاز است. اگر طرف بازنده ۲۵ درصد آرا را کسب کند، هرگز تسلیم نخواهد شد.

این مسئله‌ای بود که حامیان استقلال اسکاتلند در رف Randolph سال ۲۰۱۴ در آن پیروز شدند. از آن زمان این گروه پیروزی‌هایی در انتخابات کسب کرده است. پیروزی چشمگیر حزب ملت اسکاتلندی، هم در انتخابات پارلمانی انگلیس در سال ۲۰۱۵ و هم در انتخابات پارلمان اسکاتلند نشان داد که اشتیاق استقلال چندان هم در بین مردم کم نشده است. نظرسنجی‌ها نشان می‌دهند که اگر امروز بار دیگر رف Randolph استقلال در اسکاتلند برگزار شود، استقلال پیروز خواهد شد.

اگر انگلیسی‌ها می‌ساز آینده خروج از اتحادیه‌ها را حتی با مخالفت اسکاتلندی‌ها انتخاب کنند، خواست ناسیونالیست‌ها تغییر خواهد کرد و بار دیگر به بحث جدایی شمال و جنوب دامن زده خواهد شد. گفتمان ضداتحادیه اروپا که فضای سیاسی انگلیس را فرا گرفته است، به‌سختی می‌تواند فراتر از دیوار هادریان برود؛ دژی که بریتانیا را در زمان روم باستان به دو قسمت تقسیم کرده بود. نظرسنجی‌ها نشان می‌دهند درحالی‌که کمپین ابقا در اتحادیه اروپا هرروز در اسکاتلند قدرت می‌یابد، از این‌طرف کمپین خروج در انگلیس پیشرفت می‌کند. این تفاوت پاسخ، ریشه در اختلافات تاریخی و معاصر دارد. اسکاتلند مدت‌های مدیدی است که روابط نزدیکی با کشورهای اروپایی دارد تا آنجایی که سال‌ها پیش در جنگ علیه انگلستان با فرانسه متحد شد. به‌عنوان شهروندان یک کشور کوچک، اسکاتلندی‌ها عضویت در یک جامعه اروپایی وسیع‌تر را نقطه قوت می‌دانند درحالی‌که انگلیسی‌ها بیشتر قدرت‌های رقیب در مرکز اروپا را به چشم یک تهدید می‌بینند.

نگاه

شطرنج سیاسی سوریه در آستانه تغییر

اردشیر زارعی‌قنوتانی

بحران سوریه با تشدید حملات مسلحانه در جبهه‌های «حلب» در شمال این کشور و شهر «رقه» به‌عنوان پایتخت خودخوانده داعش در این کشور توسط ائتلاف «دموکراتیک سوریه» وارد مرحله جدیدی شده است. هم‌زمان با این تحولات میدانی در عرصه سیاسی نیز با فریزشدن مذاکرات صلح که در ماه گذشته با خروج هبات «کمیته عالی مذاکرات» که مورد حمایت محور عربستان- ترکیه قرار دارد، در آستانه شکست قرار گرفته بود، هم‌اکنون با اعلان کناره‌گیری «محمد علوش»، رئیس این هیأت مذاکره‌کننده، به بهانه عدم‌پایبندی «بشار اسد»، رئیس‌جمهوری سوریه، به مفاد قرارداد ترک محاصره، بیش از پیش دچار شکستگی شده است. در عرصه منطقه‌ای نیز به‌دلیل تشدید شکاف بین ایران و عربستان از یک طرف و از طرف دیگر رویارویی سیاسی- امنیتی دولت آنکارا با احزاب «دموکراتیک خلق‌ها» در پارلمان و حزب کارگران کردستان «پ‌ک‌ک» در مناطق جنگی جنوب و جنوب‌شرقی این کشور و مهم‌تر از همه پیشروی یگان‌های مدافع خلق به‌عنوان بزرگ‌ترین نیروی نظامی کردهای سوریه به سمت شهر رقه، محور عربی- ترکی را مصمم‌تر از گذشته برای به‌شکست‌کشاندن راه‌حل‌های سیاسی در بحران سوریه ترغیب کرده است.

همچنین موضع مخرب عربستان درخصوص تحولات سوریه جدا از اهداف منطقه‌ای این کشور در آرایش یک منازعه فرقه‌ای، هم‌اکنون با توجه به هم‌زمانی این تحولات با روند بررسی ۲۸ صفحه مدارک محرمانه در مورد پرونده ۱۱ سپتامبر که به طور غیرمستقیم ریاض و مستقیم خیریه‌ها و افراد خاندان پادشاهی سعودی را هدف قرار داده و در آستانه رای نهایی کنکره برای اجازه ارجاع به محاکم قضائی است، بازتاب خود را در تخریب این روند مصالحه ملی نشان می‌دهد. به همین دلیل استغفای محمد علوش از بروسه مذاکرات صلح و تحرکات نظامی ترکیه علیه مناطق کردی در منطقه «روزاوا» را باید در چارچوب گردیدی درونی بحران سوریه و تحولات منطقه‌ای مورد ارزیابی قرار داد.

استغفای محمد علوش، رهبر گروه تندرو و تروریست «جیش‌الاسلام» از روند مذاکرات صلح هرچند به منظور اعمال نفوذ بر میانجیگران بین‌المللی و هم‌سوئی با متحدان منطقه‌ای جهت به‌شکست‌کشاندن این مذاکرات انجام شده است اما در آینده می‌تواند در عرصه سیاسی و نظامی تأثیرات بزرگی در بحران جاری بگذارد. به دلیل ذات بحران سوریه و پیچیدگی آن در چارچوب منافع متضاد بازیگران داخلی و خارجی هر حرکتی درخصوص مهره‌های این شطرنج تأثیرات دوگانه‌ای خواهد داشت که «ششت و زبانی» آن را اهداف کلان قدرت‌های مؤزنویک منطقه‌ای و بین‌المللی تعیین می‌کند.

حذف علوش و احتمالاً کناره‌گیری گروه‌های تندرو همچون جیش‌الاسلام و احرارالشام از روند مذاکرات صلح ضمن اینکه می‌تواند در حوزه نظامی بحران به تشدید درگیری‌ها بینجامد ولی در عرصه سیاسی بسته به میزان وفاداری میانجیگران بین‌المللی قادر است راه را برای به‌نتیجه‌رسیدن مذاکرات صلح هموار کند. موضوع مهم در این بین تضاد منافع بین اهداف واشگتن- بروکسل با متحدان منطقه‌ای آنان است. ریاض در این مقطع زمانی است که هر دو طرف را در آستانه یک تصمیم بزرگ قرار می‌دهد. چنانچه قدرت‌های جهانی و به‌خصوص آمریکا به بروسه صلح وفادار بمانند و مرعوب محور محافظه‌کار منطقه‌ای شوند، این تغییر در ترکیب هیأت مذاکره‌کننده مخالفان می‌تواند راه را برای مشارکت فعال‌تر نیروهای میانه‌روتر از جمله مخالفان مدنی و اپوزیسیون کردی برای حضور در مذاکرات صلح فراهم کرده و امید به پیروزیی به یک راه‌حل ملی را بیش از پیش افزایش دهد. این در صورتی است که اگر قدرت‌های غربی حامی مخالفان مرعوب این شانتاژ سیاسی شوند، از هم‌اکنون می‌توان مذاکرات صلح را شکست‌خورده به حساب آورد.

در سوی دیگر میدان جنگ با توجه به پیشروی نیروهای ائتلاف سوریه دموکراتیک به رهبری کردهای عضو «اتحاد دموکراتیک کردستان سوریه» با محاکراتی ازجمله در رهبری آمریکا و حمایت روسیه به‌سوی رقه، که به همان نسبت که پایتخت دولت خودخوانده «داعش» را در معرض تهدید قرار می‌دهد، به احتمال زیاد ترکیه و عربستان را برای دخالت مستقیم و حمایت بیشتر از جناح‌های تندرو تروریست ترغیب می‌کند. از آنجا که پیروزی یگان‌های مدافع خلق در عرصه نظامی بحران سوریه و به‌خصوص احتمال تسخیر دژ داعش توسط ائتلاف به رهبری آنان می‌تواند موفقیت این نیروها را بیشتر از گذشته تثبیت کند، چنین تصویری برای «رجب طیب اردوغان»، رئیس‌جمهوری ترکیه، همان کابوسی خواهد بود که عکس‌العمل غیرقابل‌پیش‌بینی آنکارا را هم به‌دنبال خواهد داشت. حساسیت ترکیه به تثبیت قدرت کردهای سوریه با توجه به تأثیری که بر اوضاع داخلی این کشور خواهد داشت و در عرصه سیاست منطقه‌ای این کشور نیز همچون بهمنی است که تمام رؤیاهای نئوعثمانی اردوغان را نقش‌برآب می‌کند، زنگ خطری است که به‌زودی پژواک آن در تهدید کانون‌های کوبانی و عقربن توسط ارتش ترکیه شنیده خواهد شد.

هرچند که برای واشگتن تسخیر رقه از اهمیت استراتژیک و بازسازی اعتبار مؤزنویک برخوردار است اما کردهای روزاوا به دلیل ذات روابط الککنلی واشگتن- آنکارا نباید اعتماد بیش از اندازه‌ای به هم‌پیمانی با واشگتن کرده و بخش اصلی نیروهای خود را معطوف به تسخیر رقه کند. یگان‌های مدافع خلق چنانچه برای هدف تسخیر رقه به تخریب زیادی متحمل شوند، با توجه به اینکه در این بخش از میدان‌های جنگ به‌واسطه بافت جمعیتی عرب آن در حاصل‌جمع نهایی قادر به اعمال مؤمنوی درازمدت خود در آنجا نخواهند بود، به‌نفع سود لازم را کسب نکرده و متضاف بر آن با تمرکز کانونی نیروهای خود بر یک هدف موقت توان دفاع مطلوب از کانون‌های اختصاصی خود را هم می‌توانند تضعیف کنند. کردها به تجربه باید بدانند که در عرصه بحران سوریه تنها با یک دشمن به‌عنوان داعش روبه‌رو نبوده و در براندگی جبهه‌ها از طرف گروه‌های تندرو چون «جبهه النصره» تا نیروهای به‌اصطلاح میانه‌رو چون «ارتش آزاد سوریه» در معرض خطر حمله قرار دارند. تضعیف نیروهای کردی در کانون‌های کوبانی و عقربن به دلیل اعزام کارکشته‌ترین نیروهای مدافع خلق به جبهه رقه به جهت مناسبات بین گروه‌های تندرو عربی متحد آنکارا و ریاض می‌تواند راه را برای حمله قدرتمند کردی بار بادن و به‌یقین دشمنان منطقه‌ای آنان از این فرصت به‌راحتی چشم‌پوشی نخواهند کرد.

حمله نیروهای ارتش آزاد به شبه‌نظامیان کرد در محله «شیخ مقصود» و گلوله‌باران جبهه کردها در حومه شهر «اعزاز» توسط ارتش ترکیه، زنگ خطری است که از قبل به صدا درآمده است که باید جدی گرفته شود و یگان‌های مدافع خلق در باد هدف تسخیر رقه نباید نشانه‌های توفان را در مناطق کردی هم‌مرز با ترکیه نادیده بگیرند.